

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5 Fylke: Rogaland
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Vikedal
 Emne: Vannbæring Bygdelag: 4
 Oppskr. av: Liva Solheim, lærer Gard:
 (adresse): Vikedal G.nr. Br.nr.
 A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Sjømt

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Knut Lillemo, gardbr.
h.v.

SVAR

1. En har båret vannet heim med vassak og to boller (for trebøtter). Vass-ak kallas det nå, men det eldste namnet var vassak. Den typen som bruktes (og fremdeles brukes) hvilte på begge skuldre og hadde en uthollet, åpning for halsen. midt på åket.

De eldste vass-ak hadde kai av vidjer og trekroker av eier (brakje), men kjelling og jernkroker kom i bruk for 70-80 år siden. En hadde ikke særskilt navn på de enkelte deler. Trebøtter blei det stult med for 50-60 år siden.

2. Trebøttene var lagget, men en vet ikke av at det blei brukt et større kar som to bar mellom seg. En vet heller ikke om at det blei brukt noe for å hindre skvalping.

3. Bortfaller.

2

4. Fjor var det helst kvinnene som bar valn, enden kona eller tjenestegjenta, men nå hjelper gjerne mennene og barna også til.

5. Å bare valn brukes enda en del, men folk har nå for det meste springvann eller pumper i fjøs og kjøkken.

6. Om vinteren kjøres ofte valnet på slede (i sommer) når valnet fryser vekk og må hentes langveis fra elv eller bekk. Like ens bruker en å kjøre i kjerre om sommeren i løkkelider.

7. Her i bygda må en helst si at forholdet er bra når det gjelder vannforsyningen. På gårdene er det for det meste innlagt vannspring både i fjøs og kjøkken. I den best bebbygde del av bygda, Osen, holder en for tiden på med å få i stand et vannverk, og en håper at det ikke skal bli så lenge før det kommer i orden.

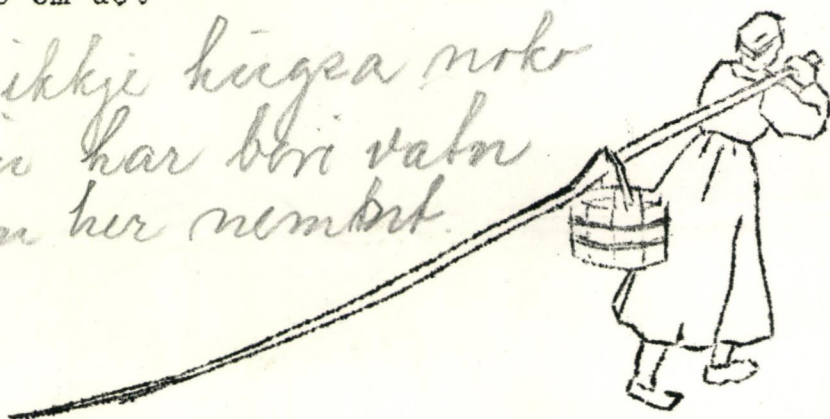
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen åt den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampa over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Ein kan ikkje hugsa noko om at ein har bori vatn såleis som her nemnt.

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ?

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

*Nei, ein veit ikkje om det har
Nei.*

3049